ЦИЈЕНА 2.— ДИНАРА

Поштарина плаћена у готовом

GLAS

ORGAN NARODNOG FRONTA ZA OKRUG BANJA LUKU

GODINA IV. | БАЊА ЛУКА, 14. децембра 1946. г. | Број 52 (78)

Братство словенских народа, њихово узајамно поштовање и сарадња — поуздана су гарантија мира и безбједности у цијелом свијету.

Проглас првог послијератног Словенског конгреса словенским и свим слободољубивим народима свијета

Браћо и сестре Словени, слободољубиви народи свијета.

Прошла је година и по од онога часа када је Совјетска армија заједно са армијама словенских и свих слободољубивих народа свијета разбила хитлеровску Њемачку. Уз помоћ великог руског народа словенски народи извојевали су пуну побједу над својим вјековним непријатељем.

У борби против њемачких завојевача и њихових саучесника словенски народи поново су показали свијету своју велику моћ и неразрушиво борбено јединство. Они су спасли слободољубиве народе свијета од истребљења и поробљавања. У смртној борби с кобним и снажним непријатељем словенски народи показали су примјере издржљивости, храбрости и непоколебљиву вјеру у своју праведну ствар.

Прошли су дани тешких искушења, која су пала у дио словенским и свим слободољубивим народима. Надахнути напредним идејама, вјерни својим славним традицијама, словенски народи су постали моћан ослонац мира и напретка, поуздано упориште у борби против нечовјечне идеологије фашизма.

Вјерност принципима истинске народне демократије, ватрена љубав према отаџбини, узајамно разумијевање и међусобно поштовање, — све ове црте, својствене словенским народима, добиле су сада нови, до сад невиђени простор за свој развој и процват.

У животу словенских народа извршиле су се дубоке промјене. У послијератни свијет народи словенских земаља ступили су као слободни пуноправни господари своје судбине. Сада су Словени чврсто стали на пут мирног процвата, на пут развитка демократије и напретка и ништа их више неће зауставити на свом славном путу.

Овај пут води према врховима свјетске културе која је у знатној мјери створена вјекама самих Словена.

Словенски народи Централне и Југоисточне Европе само за годину и по своје послијератне изградње постигли су огромне успјехе. У споју за Совјетским Савезом, — земљом досљедног демократизма — народи Југославије и Пољске, Чехословачке и Бугарске створили су своје народне демократске републике.

У свима словенским земљама почупани су корјени реакције: ликвидиран је спахијски земљопосјед и господство великих капиталистичких монопола. Заувијек су покидани ланци зависности од иностраног капитала. Основна народноприредна богатства предана су у руке државе. У свима словенским земљама власт припада самом народу.

Већ сада су младе словенске републике по свом политичком систему и успјесима напредне општечовјечанске културе отишле далеко напријед. То са своје стране отвара широке могућности за њихов даљи развој и процват.

Те могућности — прије свега су у самој суштини народних демократија, у оним огромним снагама које крије у себи јединство и братство словенских народа.

Уједињени великом идејом уништења фашизма у годинама рата, словенски народи сада су уједињени идејом борбе за мир и безбједност, идејом борбе са остацима фашизма. Братство словенских народа, њихово узајамно поштовање и сарадња — поуздана су гарантија мира и безбједности у цијелом свијету.

Управо стога Словенски конгрес у име слободољубивих словенских народа изјављује:

Свако ко жели мир, ко жели процват народа, дужан је и свестрано ће подржавати братство словенских народа.

Огромни су губици — које су словенски народи претрпјели од фашистичких освајача. Велике су жртве које су они дали ради уништења фашизма. Много ће требати да се залијече тешке ране које још крваре.

Ко може у таквим условима да жели нови рат? Коме је потребан нови рат?

Нови рат је потребан само империјалистичким освајачима. Он је потребан само онима који би хтјели као некада да се играју судбином словенских народа, онима који су заинтересовани у томе да Балкан постане поново »бure барута« Европе.

Дужност је свих часних људи да раскринкавају интригe распаљивача новога рата, да раскринкавају њихове лоповске махинације, да онемогућују потстрекаче рата који се поново јављају.

Борба за мир, свакодневна, упорна борба — то је оно на шта позива Словенски конгрес све Словене и све слободољубиве народе свијета.

Браћо и сестре Словени, слободољубиви народи свијета, узмите ствар мира у своје руке!

Данас пред цијелим човјечанством стоји задатак искорјењивања остатака фашизма и стварања чврстог мира у цијелом свијету. Једно се не може без другога. Чврстога мира не може бити, доклегод маглје буде остатака фашизма, ето зашто виједан прави демократ не може да стоји по страни те борбе. Он је дужан, он мора да подржава рјешеност словенских народа, којом се они боре против остатака фашизма и фашистичке идеологије и исто тако одлучно и активно мора да испуњава тај свети задатак и у својој сопственој земљи.

Ми ћемо да подржавамо једни друге на политичком, економском и културном пољу и стараћемо се да не пропадне ни најмањи словенски народ, да и најмањи наш члан сачува свој национални опстанак, своју националну културу и обезбједи свој национални развитак.

Словенским народима страна је свака помисао о угрожавању права других народа. Словенски народи знају и умију да цијене слободу и независност својих земаља, они исто тако цијене и уважавају слободу и независност других народа.

Слободољубиви народи свијета! Борите се против покушаја наиновијег поробљавања народа од стране империјалистичких освајача.

Устајте у одбрану принципа антифашистичке коалиције, изнијетих на конференцији руководилаца три велике државе у Јалти и Потсдаму.

Драга браћо и сестре Словени, постојано стојте на стражи мира и безбједности свих народа! Борите се за мир, за учвршћење братства са свим демократским слободољубивим народима свијета. Јачаћете велико пријатељство словенских народа, основ мира и безбједности! Непоштедно раскринкавајте потпаљиваче новога рата! Још смјелије се борите за потпуно искорјењивање остатака фашизма, за ликвидацију агентура реакционарних клика.

Учвршћујте своје тековине! Још смјелије идите путем демократизације својих држава, путем даљег учвршћења и развитка свог економског и културног живота.

Јачајте свој у великог пријатељства са својим ослободиоцем и заштитником словенских народа — великим Совјетским Савезом!

Да живи неразрушиво јединство и братство свих словенских народа!

Да живе нове демократске словенске државе: Федеративна Народна Република Југославија, нова демократска Пољска, демократска Чехословачка, Народна Република Бугарска, које показују примјер демократског препорода свима народима свијета!

Да живи велики Совјетски Савез — ослонац мира и безбједности словенских и свих слободољубивих народа!

Да живи најбољи пријатељ словенских народа — генералисимус Совјетског Савеза Јосиф Висарионович Стаљин!

Прилози за помоћ пострадалима у Албанији

На апел Одбора за прикупљање помоћи пострадалима у Албанији предани су Окружном одбору за прикупљање помоћи слиједећи прилози:

Сремски одбор НФ-а Мркоњићград	625.—
Сремски одбор НФ-а Бања Лука	3.598.—
Сремски одбор НФ-а Приједор	14.696.—
Сремски одбор НФ-а Прњавор	7.260.—
IV. кварт Бања Лука	7.455.—
Подружница графичких радника	701.—
Синдикална подружница Трошарин, особље ГНО	2.677.—
Средња техничка школа	500.—
Милош Стојаковић, вршилац дужности претсједника Планске комисије за округ бањалуч.	1.272.50
Г. одбор АФЖ-а Приједор	250.—
Сремски одбор НФ-а Омарска	2.631.—
Сремски одбор НФ-а Котор Варош	5.294.—
Сремски одбор НФ-а Приједор	2.925.—
Сремски одбор НФ-а Мркоњићград	20.185.—
Радници и намјештеници »Кочемера«	625.—
Жељ. задруга Предграђе	2.000.—
Радници и намјештеници п. т. т. Бања Лука	505.—
Трговачка академија	1.028.—
Град. водовод, предузеће	218.—
Град. грађ. предузеће	570.—
Службеници ГНО	868.—
Творница обуће	913.—
НА-МА	1.070.—
Град. одбор НФ-а Б. Лука	1.425.—
Окружно грађ. предузеће	546.—
ЗЕ-МА	5.122.—
Зем-пр.	1.505.—
Укупно	1.680.—
До сада сакупљено	88.144.50
Свега	99.276.—
	187.420.50

У Б. Луци је скоро у свим предузећима и установама протумачен нацрт Устава Нар. Републике Босне и Херцеговине уз живу дискусију

Бања Лука је показала врло велико интересовање у тумачењима нацрта Устава. Нема скоро ни једне установе, предузећа, антифашистичке организације и кварта у којем се није тумачио нацрт Устава уз живу дискусију присутних.

На конференцији синдикалне подружнице управно-судских службеника пали су приједлози да би у деветој глави нацрта Устава, која говори о органима државне власти административно-територијалних јединица прописи нацрта Устава требало да буду више општег карактера и да се не упуштају у детаљисања појединих одредаба које су ствар више једног посебног закона но Устава. Чланови овога синдиката с одушевљењем су примили нацрт Устава који ће по свом озакоњењу дати пуну могућност очувања тековина Н. О. борбе.

На конференцији радника духанске творнице на којој је учествовало преко 300 радника и намјештеника излагач нацрта Устава друг Лутат се у уводу осврнуо на положај и живот народа у Босни и Херцеговини у прошлим временима и истакао нови народни Устав као једну од основних тековина народне борбе, који гарантује пуно очување братства и јединства наших народа, као и културно-просвјетни и економски просперитет широких народних маса. На овој конференцији развила се широка дискусија по многим члановима нацрта Устава.

На конференцији III кварта, која је одржана у малој сали Народног позоришта, друг Оташевић је у тумачењу нацрта Устава истакао да Устав садржи оно што већ постоји, што су народи Босне и Херцеговине извојевали у својој Н. О. борби, као и оно што је био сан широких народних маса кроз цијелу мучну историју Босне и Херцеговине. Надаље, да Устав потврђује онако друштвено и економско уређење какво искључује сваку експлоатацију човјека по човјеку и омогућује економски напредак средњих сиромашних народних маса. Дискусија се нарочито задржала на тачкама које говоре о одвајању цркве од државе као и о свим важним његовим члановима. Присутни су свесрдно примили нацрт Устава Босне и Херцеговине који ће бити први народни Устав у чијем доношењу учествује сам народ.

На конференцији у Буквалеку учествовало је 47 грађана и с великом пажњом саслушали излагање и тумачење Устава. У дискусији, која је вођена више у виду разговора, изражена је пуна вјера да ће овакав Устав Народне Републике Босне и Херцеговине бити пуна могућност очувања тековина Н. О. борбе, а нарочито њених демократских и слободарских тековина.

У Окружном и Градском народном одбору као и синдикалној подружници графичара и Народној омладини нацрт Устава је тумачио друг Сиварић. У дискусији је подвучено да се за овакав народни Устав пролило море крви најбољих народних синова и да га као тековину борбе и наш изворни закон треба врло добро познавати и чувати. Подвучено је да реакција настоји да омаловажи Устав НР Босне и Херцеговине и изјавити неке његове чланове.

На многим конференцијама народ је са устајањем поздравио нацрт Устава и дуго аплаудирао кличући Уставотворној скупштини, маршалу Титу и Комунистичкој партији.

Комисија за социјалне послове Словенског Приморја и Трста топло се захваљује Одбору друштва Црвеног крста у Бањој Луци за помагање дјечијих феријалних колонија у Трсту и Јулијској Крајини

Окружни одбор друштва Црвеног крста у Бањој Луци, послао је преко Окружног одбора друштва Црвеног крста у Љубљани 50.000.- динара да се тај новац употријеби као прилог народа бањалучког округа за дјецу Трста и Јулијске Крајине, како би им се омогућио боравак и опоравак у дјечјим колонијама у Словенији. Поводом свога дара Одбор друштва Црвеног крста у Бањој Луци добио је захвалницу од Окружног одбора Црвеног крста у Љубљани који у приједеду доносимо:

Покрајински Народно-ослободилачки одбор за Словенско Приморје у Трст — Комисија за социјалне послове — наиспољније се захваљује вашем одбору Црвеног крста за послану помоћ за наше феријалне колоније. Ми и сав наш толико свјесни и јуначки народ пијемо Вам то заборавити. Наш народ је са свих страна послао топла захвална писма која у прилјепу прилажемо. Тиме сте и дјелом доказали Ваша братска осјећања за нас. Ваша љубав и жртве за нас дају нам снаге за даљњу борбу да коначно постигнемо уједињење са свом драгом браћом у Југославији.

Ваша великодушна помоћ омогућила је да смо организовали феријалне колоније за скоро 6.000 сирочади палих бораца, нападнутих и наших незапослених радника. У прилогу Вам достављамо детаљан преглед дјеце по колонијама. Са том акцијом постигли смо изврсне резултате социјални и политички успјех у Трсту и у цијелој земљи.

Наша слабуњава дјеца просјечно су се угојила по три килограма; појединца чак до пет килограма за три недјеље. Чак највећа реакција чудила се снази наше стваралачке идеје и силним успјесима који су послиједица братске повезаности и међусобне помоћи наших народа. »Борнале алеато« (глас савезника) писао је да је наша феријална колонија у зони »А« у Кочском без сумње узорна колонија. Код тога само напомињемо да смо наше феријалне колоније у зони »А« морали излагано одржавати.

Од Вашег одбора примили смо путем Главног одбора Црвеног крста Словеније 50.000.- динара.

Поново Вам се искрено захваљујемо те Вам шаљемо наше вруће, братске и борбене поздраве.

За начелника Одјел Владимир

Досадашњи резултати откупа кукуруза и бијелих житарица на бањалучком округу

На бањалучком округу успјешно се одвија откуп кукуруза и бијелих житарица. Поред обавезних вишкова, откупљена је и већа количина слободних вишкова, а нарочито кукуруза. Од бијелих житарица до сада је откупљено 62% обавезних вишкова и то: 97% пшенице, а у осталим количинама раж и јечам. Поред тога откупљена је и извјесна количина слободних вишкова бијелих житарица. Откуп кукуруза отпочео је 30. новембра и до сада је показао веома добре резултате, тако да је према количини обавезних вишкова откупљено неколико вагона слободних вишкова. На подручју округа такође је откупљена већа количина зоби.

У откупу бијелих житарица, а нарочито кукуруза истакли су се поједини срезови. У откупу кукуруза најбоље резултате показао је срез Бос. Дубица, гдје је откупљена већа количина слободних него обавезних вишкова. Бијелих житарица највише је откупљено на срезу Бос. Градишка, затим Лакташи, Приједор и т. д. Градски народни одбор у Бањој Луци извршио је откуп вишкова на подручју града у »Ударној недјељи«, када је откупљена већа количина бијелих житарица. Исто тако успјешно је спроведена у граду пријава вишкова, према Уредби која је била објављена.

Приликом откупа органи народне власти наилазили су се на поједини срезовима на неправилности у количинама жита, које су од појединаца биле погрешно пријављене и према томе погрешно уписане за откуп. То је нарочито уочено код прегледа обавезних вишкова бијелих житарица тако да је извршено неколико ревизија обрачуна вишкова бијелих житарица. Те су неправилности у првом реду послиједица нетачног пријављивања засијаних површина од стране појединаца, те недовољног провјеравања сакупљених података од мјесних народних одбора. Осим тога, услијед сељења Пољака, у јесен ове године, један дио њихових напуштених имања остао је изван откупа. Ове године су такође свијет и народица утицали у већој мјери на допринос жетве. Народне власти наилазиле су на неправилности и код рада вршалица на неким срезовима, те је извршено провјеравање броја вршалица. Осим тога поједини пољопривредни референти нису на вријеме доставили потребне податке, ради чега је поред осталог, откуп на неким срезовима отпочео са извјесним закашњењем. Тако са среза Бос. Градишка нису правовремено достављени подаци, а исто тако откуп бијелих житарица на том срезу није спроведен у оним количинама у којима га је требало спровести. Неке откупне станице нису правовремено организиране пријем вишкова. Сви ти недостаци - досадашњем одвијању откупа отклоњени су у великој мјери, у првом - залагањем и контролом надлежних органа народне власти.

Откуп кукуруза је у пуном току, а исто тако се наставља откуп бијелих житарица. За што бољи успјех ове значајне акције народних власти треба да се и даље још више заложе масовне организације као и сваки појединац у селу и граду.

Разрез и наплата пореза на подручју округа бањалучког

Код Окружног народног одбора у Бањој Луци одржана је конференција свих секретара и повјереника отсјека за финансије срских народних одбора, те референата пореских реферата, претставника Окружног народног одбора и Окружне народне фронте, на којој је послије најисцрпнијег дискусије по свим актуелним проблемима пореске службе закључено, да се имају до 25. новембра ове године извршити све административне предраднје за убирање пореза, како би се послије тога рока могла са стране народних власти и фронтовских организација повести акција у народу, да се до 10 децембра масовно и 100% удовољи пореској обавези.

Срески народни одбор у Бос. Новом је најавио у овом послу такмичење свим осталим сеским народним одборима округа бањалучког, који су најављено такмичење прихватили.

Из до сада прикупљених података произлази, да су неки народни одбори овај толико важан народни посао правилно схватили и да су већ до сада показали добре резултате, али их има и таквих који нису развили никакву јачу дјеластност, те код којих је изостао сваки успјех. Најбоље резултате у досадашњој наплати уопште у току ове године постигао је Градски народни одбор у Бањој Луци, док у садашњој кампањи убирања непосредних пореза предњачи Срески народни одбор у Лакташима. Посљедњих дана запажено је да је народ у срезу босанскопосавском отпочео, да масовно удовољава својим пореским обавезама. Напротив су сеоски народни одбори у Бањој Луци, Бос. Градишци, Котор Варошу, Омарској, Санском Мосту и Србцу показали скроз незадовољавајуће резултате. Међутим, очекује се, да ни код ових народних одбора неће изостати задовољавајући резултати, јер постоји добра воља да се свесрдним залагањем народних власти и фронтовских организација до краја ове године надокади оно што је до сада из било каквих разлога пропуштено.

Обнова подкозарских села

Народ Поткозарских села Ламовите и Бистрице чије су куће и имања била често нападана, пљачкана и пљена од окупатора и његових помагача, ношен високом свијешћу заложио се у пуној мјери у обнови и изградњи свога краја, те својим радом предњачи на омарском срезу.

Мјесни одбори народних власти, одбори Народног фронта, АФЖ-а и омладинске организације као и задружни одбори заједнички рјешавају многа питања. Тако је настојањем мјесних органа народних власти уз сарадњу масовних организација током кампање народног просвјећивања ове године отворено у селима Ламовити и Бистрици седам анадфабетских течаја са преко 200 полазника, а у припреми је и отварање и два даља курса. Народ и масовне организације у селу Ламовити недавно су донијеле одлуку о изградњи задружног дома са шест одјељења. Одлука о градњи задружног дома одмах се почела да спроводи у дјело, тако да је дом већ под кровом.

Народ села козарске Бистрице сам је испекао циглу за градњу свог задружног дома, тако да се и тај дом већ налази под кровом. Остала цигла набављена је по умјереној цијени у истом селу, те је на тај начин народ дошао до цигле за изградњу по ниској цијени, а у исто вријеме повећао се приход сеоске задруге.

Ђ. Ј.

Културни преглед

Поводом премијере „Васја Жељезнова" од М. Горког на бањалучкој позорници

У сриједу, 11 о. мј. наше Народно позориште извело је »Васју Жељезнову« у режији Д. Стојовића.

Радња комада развија се у кући власнице бродарског предузећа, богате трговкиње Васје Жељезнове. Она је уклонила са послова свога мужа пијаницу и развратника, капетана Сергеја Петровића (С. Буханац) и све послове води сама. Он је ради недјеља стављен под суд и треба да буде осуђен на робију. Васја то сматра срамотом и бешчашћем породице: она има двије кћерке Наталију и Људмилу, које треба да уда и брата Прохора Храпова који неће бити изабран за претсједника општине ако породица буде осрамећена. Она се сријешава да натјера мужа да се отрује. Код Васје се налази и мали Коља по кога долази из иностранства револуционарка Рашела, сна а Васјина. Васја не да малога јер она — жена капиталиста треба да га васпита за јединог наслједника огромног капитала. Рашела се брани, али Васја јој пријети полицијом, јер је Рашела дошла с туђим пасошем. Уз Рашелу су Наталија, створене од дјетинства озлојеђено, апатично и Прохор неуравнотежени, пијани сакупљач старих катанаца. Они помажу Рашелу само да би се десило »нешто ново« у њихових интересантно. Васја сазнаје ствар и тако своје секретарице Ане коју одмах и шаље у полицију. Долази до послједње тешке сцене, до основног сукоба у драми и то између снажне личности Васине и лично слабије, али по идеји, за коју се бори, неупоредиво јаче Рашеле. У сукобу Васја подлеже и побијеђена умире. У пуном освјетљењу позорнице борећи се са смрћу за живот, у грозничавим и гочевитим мукама, Васјина смрт симболише пропаст онога свијета оног живота и морала чији је претставник.

У даној режији Васја је прилично добро простудирана личност (у I. и II. чину). Елка Петровић - Мацол уживљава се у ствар, види се да ју је осјетила и да настоји да ју да онаку каква је: компликована, сазрана из контраста — проста и човјечна — ради службе капиталу зла, властољубива, охола и накосна. Но, недостаје јој жустрина, спретност и слобода кретање јеке осамостаљене господарице Васје. Њен муж Сергеј, кога игра Буханац, није никако човјек сврхан, ситан, преплашен, напротив, он је прохлепљиваац, он воли живот, жене, пиће, он живи животом какво му омогућује друштво у коме живи, и ради тога је биједан.

Остале улоге прилично несретно додијељене и апсолутно на исти начин за све прилике, за свако дјело, дилетантски изведене. Маша Миљковић — Наталију карикира. Па Наталија се није из разврата одала пићу, нити је она пиандура. Наталија је грациозно буржујско, лијепо васпитано дијете. Њој је досадно. Но, она је интелигентна, она се револтира на гадости, а лишена је моћи и свијесног сазнања да мијења учини. Она се кроз то исцрпљује и из озлојеђености тражи спаса у пићу.

Сулуда Људмила, коју игра Вера Стојовић, је иначе врло тешка улога. Сама репродукција луде која зна шта хоће, којој је и сам Горки дао посебан значај, изискивала је дуже студирање. И лјевојчица и сулуда — два тешка и сложена проблема. Њен смијех, начин ходања, сједења, њени захтјеви су и дјетета и луде. Требало је репродуковати личност Људмиле, а не прекорачити границу иза које почиње претјеривање и једностраност.

Рашела (Гина Буханац), претставник револуционарног пролетријата и забринута мајка, на нашој позорници је изједкемирана. Они основни сукоби у драми су блиједи и изјечајни. Њен разговор са Васјом није смио бити онако личан. Рашела је у основи својој и није свега носиоц једне идеје — претставник једне класе коју Буханчева није могла ни својом појавом ни тоном гласа да интерпретира.

Остале личности су апсолутно криво постављене. Нити су служавке дале оно што им је намијенио писац као изражаваним и пониженим у богаташкој кући, нити је секретарица Ана довољно подвукла подвореност газдарици, своју лукавост и грабежљивост.

Послједњу сцену (на убичајен начин приказана пијанка, а затим смрт Васјина у тами, крађа новчаница на више комичан начин) — Стојовић је режирао по старом и јефтином шаблону који се на данашњој модерној позорници не може задржати. Зар Рус не зна да свира и пјева ма како био пијан? А зашто умирати у тами, у мистици, уз олују и фијукање вјетра, чему то дочаравање? Непомишљена појава Пјаторкина ради гитаре у задњим моментима умањила је наједном и у заборав бацила узрок узрујаности Васјине, Зашто Рашела неће њеного круха? Какву то нову класу наговјештава Рашела, њој — непобједивој Васји? Класа, класа — само помисао на ту ријеч па Васја задрхти: њој играју мишићи на лицу. Ето, она се зато звјерски бори и отима од смрти — а затим — капитал, наслједство, на коме све то остаје?

Ови елементи се ни у блиједој слици нису одразили у извођењу синошње премијере иако су они тежиште и рјешење цјелокупног драматског заплета.

Ово свакако долази као послједица не само несхватања трагичног нерва у главним личностима драме који је уједно и трагични нерв цјелокупне капиталистичке класе, него због неразумијевања и неупућености основне идеје Горкога — о борби класа.

Резултат извођења »Васје Жељезнове« каквог смо синоћ видјели послједња је брзине у спремању и жеље да се да што већи број премијера што се ничим не да оправдати, јер се фактички тиме не даје могућност дужег систематског и озбиљног проучавања и уживљавања у улоге. Ово нарочито важи за драме које се теже изводе, а међу које спада и »Васја Жељезнова«, а за чије извођење, како знамо, позоришта са најнунијим и најбољим ансамблом, проучавају и вјежбају по више мјесеци.

С. М.

Драксенић - ново село на дубичкој цести

До новог Демировца на дубичкој цести је друго ново село — Драксенић. Он је пуно већи од Демировца и у њему су скоро све нове куће довршене. Улазимо редом из једне куће у другу. Све су оне зидане »ринглавке« сграђене по једнаком плану и покривене цријепом. Поређане су дуж цесте с обадвије стране ко по концу и све гледају на цесту. У њима је већ почело нови живот, наложило се на огњиштима и изнад црвених и чистих кровова развили се бијели дима. У овом новом Драксенићу се примјећује пуно дјеце, а мало одраслих. За цио дан овдје се једва сретне десетак старијих људи. Драксенићани су херојски изгинули у Н. О. борби. Село је прије рата бројило преко четири стотине кућа од којих је остало само пет неспаљених.

На мјесту онога старога, спаљеног села изникло је ново и ведро село Драксенић.

— Ето, ми смо изградили бољи Драксенић од онога старога. Све су наше нове куће зидане и ушорене дуж цесте, објашњава друг Жарко. Хтјели смо да наше село буде лијепо. Оно старо село је било разбацано свуда по нивама и брежуљима Просаре, далеко од цесте и без икаквог плана и реда.

Ово је кућна другарице Стане Цјаковте. Први будак у љетошњој кампањи изградње кућа закопао се у њен темељ и Стана је нова добила своју нову кућу. Њој је у рату погинуо муж, три сина, два јевера и сви други чланови фамилије. Од шеснаест глава из њене куће остала је једина она. Ми смо оваквим, који су највише страдали у рату напријед изградили куће. У цијелом Драксенићу у којем је прије рата било преко четири стотине кућа, остала је само једна фамилија из које није нико погинуо. Свим другима по неко фали. Остоји Влаиићу погинуло је осам ожењених синова са фамилијом од око двадесет пет чланова. Има шест фамилија од којих није нико остао жив.

Ми смо у кампањи изградње Драксенића учествовали да свима изградимо куће и ни једна фамилија неће унијети у зиму без свога крова над главом. За ову изградњу кућа имали смо све могућности, јер нам је држава дала сав потребни материјал као циглу, цријеп, таване, готова врата и прозоре, гвожђе и т. д. Омладина Драксенића се организирала у радне чете и исјекла дрвену грађу, а организација АФЖ-а је привукла је у село. Тако смо успјели да за два мјесеца изградимо педесет осам кућа, што са оним које су лани изграђене износи триста осам десет нових кућа. Осим ових кућа ми смо изградили и село Градину. Тамо је од сто педесет кућа иза рата остало само три. Ове три куће биле су потребне кренцима из Јасеновца, па их стога нису спалили. Тако смо за мјесец дана изградили двадесет и двије нове зидане куће.

Осим омладине куће је изграђивала и радна екипа из Бања Луке. Радна екипа и омладина изградили су за два мјесеца деведесет шест нових кућа. Ове радне екипе су нам много помогле. Прва екипа од осам људи изграђивала је једну кућу за четири дана. Све су ове куће пет и осам, односно пет и десет метара проміера.

Екипа је за два мјесеца завршила осамнаест кућа. Друга радничка екипа из Бања Луке од 11 људи изградила је за исто вријеме двадесет и пет кућа.

— Ходите, другови... Сад ми имате ђе и унићи, нуди нас Стана да уђемо у њену кућу. А лани, да бог сачува. Жива мука је била без тих кућа. Прегоше другови, рано, они сјеци, ми жене превлачи, други довози цријеп и циглу из Грбиће, сви по мало и ето никоше куће. Ето, смијем се сама себи.. Имам кућу па ми мило да ми неко дође. Сад нема ни свијета доста, прориједило се. Изгинуло у борби, поиестало га. Ех, кућа... Нико не зна шта значи кућа ко није без ње остао. Лани, рано, памет ми се узме кад помислим — по седам фамилија је зимоваодо у једној кући. По двадесет петеро чељади би се збило под један кров. Да цркнеш од тјескоће.

— И њој градите, обрати се Стана Жарку. Баш добро, нек се жена смири.

— Коме? Жарко је није разумио за кога пита.

— Па њој, Мари Милошевој. Данас јој, видим, екипа покрива кућу.

Мара Милошева, то је она што је од осамдесет и осам жртава што ушасе на Нову годину 1942. покласе овдје у драксенићкој цркви, једина остала жива. Сва ј била у ханама. Клали су је и кад су мислили да је мртва бацили је на гомилу љешева. Рано, двије године ишла је по Козари боса по леду и сњегу.

У новом Драксенићу почиње нов, велар живот села, које је у народно-ослободилачком рату повело херојску борбу против окупатора и његових слугу и највише страдало.

На бањалучком округу засијано је 80 посто предвиђених површина за јесењу сјетву

Јесењи пољопривредни радови на бањалучком округу који се одвијају према предвиђеном плану, до сада с увеликим дијелом завршени. Конференција пољопривредних стручњака одржана 20. новембра о. г., у току јесење сјетве, корисно је послужила да се уклоне недостаци, који су се до сада показали у спровођењу јесењег плана. Иза тога убрзано је рјешење многих важних питања која су уочена на конференцији чије се спровођењу одмах прступило. У првом реду убрзана је отпрема заосталог пољопривредног алата у задружним складиштима-нарочито плугова. Исто тако појачане су акције за запрашивање сјемена. Тракторске бригаде чим заврше са обичним јесењим оравањем, почињу с дубоким зимским оравањем. Дубоко зимско оравање нарочито се успјешно развија у радним пољопривредним задругама.

До сада је на подручју округа засијано 80% обрадиве површине за јесењу сјетву. На многим срезовима радове отежава сувише влажан терен, али се план сјетве и поред потешкоћа и даље успјешно развија. На терену се врши замјена виша озимих житарица за сјемење кромпира и кукуруза. У пролјетној сјетви засијаће се велике површине кромпиром и кукурузом.

Резултати кампање народног просвјећивања у прњаворском срезу

На читавом прњаворском срезу и у најзабаченијим селима настало је огромно интересовање за учењем. Стотине и стотине омладине, људи и жена ступају у аналфабетске течајеве и читалачке групе, траже начин како да искорјене неписменост и непросвијећеност, да пашчисте и са тим остатком старих режима. Само у току мјесеца новембра отпочело је радом 56 аналфабетских течајева са 1.659 посјетиоца и 65 читалачких група са преко 2.200 ученика. Тај број свакодневно расте, тако да има случајева да народ сам организује курсеве да што прије савлада неписменост. Потешкоће у недостатку просторија и осталим потребним средствима народ рјешава уз помоћ Народног фронта и народних власти иако на најскромнији начин. Потешкоће не спјечавају вољу и полет народа да оствари план који је поставио пред себе, како би могао да убрза остварење свог бољег живота.

РЕЗУЛТАТИ НОВЕМБАРСКОГ ТАКМИЧЕЊА

Проглашавајући 89 ударника радни колектив рудника Љубије дао је у новембарском такмичењу највећи број ударника у земљи

Рудник Љубија је у суботу, 7. о. мј. доживио славље какво се не памти у Љубији — проглашење осамдесет девет ударара ударника. Ово проглашење је извршено у највећој радости ударара, намјештеника и управе рудника. Припреме за овај дан синдикалне подружнице ударара и АФЖ вршиле су још од прије дужег времена.

У 16.5 часова по престанку радова на стажама и у радионицама рудници су похитали у свој Раднички дом, који се брао испуњен. Просторна сала дома била је свечано уређена и исхићена заставама, спиркама и паролама међу којима се истицала: Живјели наши ударници! На ово проглашење дошао је делегат Окружног одбора Народног фронта за округ бањалучки друг Фрањо Сарафин и делегати организације АФЖ-а из Приједора.

Друг Балабан Марко је испред синдикалне подружнице ударара Љубије поздравио госте, ударнике и остале ударе, наглашавајући, свесдни и такмичарски новембарски рад ударара из којег је поникло осамдесет девет ударника, као и велики значај радног колектива рудника Љубије у обнови и изградњи земље.

Друг Фрањо Сарафин је подвукао значај ударничког рада као најбољи пут којим треба да иду сви наши радни колективи и које треба да се развије дотле да у идућем такмичењу сви радници колектива постану ударници. Истичући велику ријеч рудника Љубије у обнови и механизацији наше привреде нагласио је да организација и рад љубијског радног колектива данас служи као примјер многим нашим радним предузећима.

Испред организације АФЖ-а другарица Бора Батос је нагласила да је такмичење ударара с највећим интересовањем праћено у народу, и дарови које је народ послао својим ударницима симболи су знак повјерености радног народа са својим најбољим члановима — ударницима.

Испред ударара ударника говорио је друг Бјекић Бранко који је обећао испред ударника да ће Љубија у идућем такмичењу дати двоструко већи број ударника.

Са прославе проглашења ударника ударници Љубије су послали поздравни телеграм Савезној скупштини и Скупштини народа у Београду, у којем су изразили радост и захвалност за доношење Закона о национализацији приватних производних предузећа и обећање да ће с највећим регалаштвом приступити на рад у руднику. Потом је управник рудника инжењер друг Сандаљ послао дипломе ударницима и новчане награде од 600.- до 1.200.- динара, а одбор АФЖ-а дарове у текстилу и другом.

Ударницима су проглашени:

1. Зорић Марко, копач, који је пребацивао радну норму у шест мјесеци за 60 до 70%. Ово је његово поновно проглашење ударником, јер је и у првомајском такмичењу био ударник.

2. **Антонић Перо**, возач, што је у задња 3 мјесеца пребацивао норму за 60 до 70%.

3. **Чехић Шериф**, 4. **Прљеновић Бего**, 5. **Ровчић Тодор**, 6. **Халилагић Мумин**, 7. **Вучичевић Миле**, 8. **Праштало Саво** и 9. **Ловрић Мато**, копачи, који су у задња 3 мјесеца пребацивали норму за просјечно 53%. 10. **Шабић Лука**, 11. **Бркић Мехмед**, 12. **Ходић Мехо**, 13. **Церић Хусеин**, 14. **Незировић Хаџија**, 15. **Матановић Срећко**, 16. **Бјекић Јозо**, 17. **Шварка Драган**, 18. **Илишић Иво**, 19. **Авдић Идриз**, 20. **Крагуљ Драгутин**, 21. **Кекић Хусеин**, 22. **Видаковић Мато**, 23. **Трепић Сефер**, 24. **Демировић Халил**, рудари, што су у току прошла 3 мјесеца пребацили норму за 25 до 30% (строжи промет).

25. **Милошевић Андрија**, што је пребацивао норму за 25%, а поред тога израдио од напуштених и разбацаних дијелова 23 котића пнеуматична строја.

26. **Мараковић Јуре**, што се истакао у обнови рудника и оспособио компресор (»борсинг«), двије минирање и двије напуштене локомотиве, те иако шездесетих година стало не пребацивао радну норму.

27. **Чехић Рамо**, што је у току задња три мјесеца пребацио норму за 50% и истакао се на оспособљавању ваљуших водова као и оправци пнеуматичног алата за вријеме обнове рудника;

28. **Бјекић Бранко**, што је у ковачким и лимарским радовима пребацио норму за 44%;

29. **Мап Славко**, што је оспособио парни багер и локомотиву;

30. **Жагар Фрањо**, што је оспособио два напуштена парна багера, израдио моторну пумпу и оспособио локомобилу прије предвиђеног рока;

31. **Стојановић Жарко**, што је оспособио три стара напуштена такмичарска строја и шепчиће машину, премашујући норму за 30%;

32. **Пољак Јосип**, што је израдио први алат којим су почети радови на обнови рудника и премашио норму за 25%;

33. **Пољаковић Бранко**, што је оспособио љеваницу која је била оштећена за 90%, премашујући норму за 50%;

34. **Шахурић Мухарем**, 35. **Колонић Халид**, што пребацују норму у токарским радовима за 30%;

36. **Паулин Руди**, што се истакао од првих дана радова на обнови рудника, руководећи монтажом парних турбина, те обновио жељезнички мост на Сани у року од десет дана као и оспособио минирану жичану жељезницу скраћујући радно вријеме за тон мјесеца;

37. **Бишћевић Мухамед**, што је за дуже од три мјесеца на радовима у обнови жичане жељезнице премашивао норму за 40%;

38. **Фрањевић Стипо**, што је у радовима на обнови жичане жељезнице премашио норму за 30%;

39. **Марићић Златко**, што је оспособио електрична постројења која су омогућила рад руднику;

40. **Угреновић Жарко**, 41. **Комљеновић Анђелко**, што премашују норму (ваљско гај. промет);

42. **Шипош Иван**, 43. **Кршек Карло**, 44. **Томаш Драгољуб**, 45. **Пашић Мартин**, 46. **Пашић Мићо**, што су у задња три мјесеца премашили норму за 25 до 30% у радовима на пилани;

47. **Маестрал Мато**, 48. **Церотић Мато**, 49. **Костелник Јозо**, 50. **Томан Виктор**, зидари, што су на грађењу радничких станова уштедили 30 до 40% радног времена;

51. **Чуљина Иван**, 52. **Јозић Срећко**, 53. **Тешановић Симо**, тесари, што су радом и залагањем на изградњи утоварних бункера скраћивали одређене послове са уштедом времена за 30 до 40%;

54. **Костелник Руди**, 55. **Дејановић Радослав**, 56. **Чоралић Осман**, 57. **Мак Јозо**, 58. **Османовић Хуго**, столари, што су на изради прозора и врата за радничке станове изразили уштеду времена од 20-30%;

59. **Видаковић Срећко**, 60. **Дедић Срећко**, 61. **Јосип Анте**, 62. **Комљеновић Анте**, 63. **Галеша Анте**, 64. **Петровић Стипо**, 65. **Хасанић Вејсил**, 66. **Алагић Заим**, 67. **Јефтић Јефто**, 68. **Х. Бајрамовић Осман**, 69. **Јолић Иво**, 70. **Стеванић Лазо**, 71. **Атлија Јуро**, 72. **Бешић Кемо**, 73. **Милуновић Душан**, 74. **Чарловић Анте**, 75. **Ловрић Вишко**, 76. **Бегић Марко**, 77. **Атлија Илија**, 78. **Мршић Драган**, 79. **Сархатлић Мумин**, 80. **Бегић Миле**, 81. **Плавшић Миле**, 82. **Пашалић Ђемал**, 83. **Бегић Марко Иван**, 84. **Глушац Тодор**, 85. **Диздаревић Иво**, 86. **Атлија Ловро**, што су у радовима премашили норму за 25 до 30%;

87. **Кеџман Перо**, 88. **Кеџман Урош** и 89. **Сијерчић Мехо**, што су у пожртвованом раду на измјени прагова пребацивали у задња три мјесеца норму за 60%.

Након свршеног свечаног дијела прославе, припремљена је богата закуска на којој су ударници за столовима завзели почасно мјесто. Потом је ноћу ноћу такмичарско друштво рудара »Грмеч« извело успјелу приредбу са рецитовањем пјесама ударницима које су рудари сами исписали и посвиштном једночинком. Иза свршеног програма настало је веселе које се тек пред зору свршило.

Цијела ова свечаност била је испуњена клицањем маршалу Титу, Комунистичкој партији, Југословенској армији и ударницима, као и поносом што је рудни колектив Љубија могао да да толико велики број ударника.

Богати дарови АФЖ-а ударницима који су махом били у текстилу те обилан бифе била су посебна пажња ударницима.

Радници рудника Љубије основали су своје културно умјетничко друштво „Грмеч"

Синдикална подружница радника и намјештеника рударске индустрије у Љубији дала је иницијативу да се у склопу њеног културно-просвјетног рада организује радничко културно умјетничко друштво. Што је наишло на одобравање и подршку свих радника. І. овог мјесеца одржана је оснивачка скупština i donesena друштвена правила, као i izabrana uprava друштва. U друштву »Грмеч« оформљене su razne sekcije, kao predavačka, umjetnička, музичка, horska, dječatnska i druge, kroz koje će radnici Ljubije moći da se intenzivno kulturno-umjetnički uzdižu i izgrađuju. U organizaciji друштва kao i uopšte na kulturno-prosvjetnom radu naročito su se istakli drugovi Nedeljko Doder, učitelj iz Ljubije i Zakušek Aloiz, predradnik rudnika.

Радници рудника Љубије изграђују свој синдикални дом

Раднички дом у Љубији окупатори су 1943. године до темеља уништили, те се одмах по ослобођењу осјетила жива потреба за изградњом једног удобног радничког дома, који би био прави културно-просвјетни центар радника Љубије. Да би овај свој дом што прије изградили радници и намјештеници Љубије су дали по једну своју дневницу зараде од чега се убрзо створио Фонд од 150.000.— динара, који је омогућио почетак радова на његовој изградњи. Управа рудника је ангажирала изградњу једног овакног радничког дома, те је дајући добар дио потребног материјала који радници у своје слободним часовима прерађују, поспјешила брзу изградњу овог дома.

Важно је истакнути да је у овим радовима на радничком синдикалном дому организација АФЖ-а из Љубије до сада дала преко 2.000 добровољних радних часова, а омладинска организација која је у овој акцији најактивнија преко 6.000 радних часова.

Радници Љубије су се обавезали да ће изврши све радове који спадају у њихову струку на добровољној бази.

Друг Сефер Курбеговић, предузимач изградње овог дома свесрдно се залоžio da se dom što prije izgradi, i primio izgradnju za 30% jeftinije od одређене цијене која је предузимачима понуђена.

Дом ће имати просторну салу за приредбе, предавање i kino pretstave sa modernom pozornicom te jednu manju salu namijenjenu čitaonici i радничким конференцијама. Осим ове двије сале дом ће имати још шест просторија за синдикалну подружницу, омладину i organizaciju АФЖ-а. За мјесец дана радови su tako brzo napredovali da se na domu već postavlja krov, a njegovo konačno dovršenje predviđa se za manje od dva mjeseca.

Povodom proglašenja 89 udarnika i vijesti o donošenju Zakona o nacionalizaciji privatnih preizvodnih preduzeća radnici Ljubije poslali su Saveznom vijeću i Vijeću naroda u Beogradu ovaj pozdravni telegram:

SAVEZNOM VIJEĆU
I VIJEĆU NARODA
BEOGRAD

Preko radia smo saznali vijest o donošenju Zakona o nacionalizaciji privatnih preduzeća koja uvećava našu današnju svečanost proglašenja 89 udarnika, i sa našeg zajedničkog mitinga radnog kolektiva radnika i namještenika Ljubije šaljemo vam naše plamene pozdrave.

U ovom Zakonu mi vidimo ostvarenje davnašnjeg sna radničke klase i potrebu onoga zašto su se borili trudbenici naše zemlje na čelu sa Komunističkom partijom. Ovaj Zakon će otstraniti eksploataciju privatnika — kapitalista koji su kao vlasnici preduzeća na znoju i mukama radnih ljudi stvarali svoja bogatstva i ličnu udobnost. Donošenje ovoga Zakona još će više pojačati radne napore trudbenika grada i sela, a posebno radničke klase na poljoi ačanja naše privrede i stvaranja blagostanja u našoj zemlji.

Mi vam obećavamo da ćemo sa još većim pregalštvom prionuti na rad u našem rudniku i da ćete vi kao istinski narodni pretstavnici imati u svako vrijeme u nama najsnažniju podršku.

Živjela Narodna skupština FNRJ!
Živjela avangarda radničke klase, Komunistička partija Jugoslavije!
Živio naš vođa i učitelj maršal Tito!

Рад и потребе Средње пољопривредне школе у Бањој Луци

Средња пољопривредна школа у Бањој Луци отворена је крајем октобра са радом. У два разреда уписан је 42 омладинца, и то у први 19, а у други 23 ученика. Према знању ове школе за подизање и васпитавање кадрова наших пољопривредних стручњака и руководиоца, што је један од најбитнијих услова за развитак наше пољопривреде, овогодишњи упис нових ученика није био довољан. Чак ни употпуњен ни онај број који је школа могла да прими. На недавној конференцији пољопривредних стручњака са окруза постављено је ово питање уписа у Средњу пољопривредну школу као и благовременог уписа у Нижу пољопривредну школу која се отвара у току овога мјесеца. Том приликом је истакнуто да са стране пољопривредних стручњака на појединим срезовима и са стране мјесних народних одбора није довољно указано на значај и потребу уписа у пољопривредне школе као и на све оне повољне услове које имају ученици у Средњој пољопривредној школи у Бањој Луци. Надлежни државни органи посвећују овој школи пуну пажњу тако да је до сада остварено низ мјера за њено подизање и модерно уређење.

Садашња обновљена зграда Средње пољопривредне школе саграђена је прије рата, али тада њен рад, као и рад у свима нашим школама, није био а нити је могао бити постављен на правилну основу, која би омогућила њен даљи развој.

За вријеме окупације, окупаторске, нарочито њемачке војске јединице потпуно су зграду оштетиле, а затим је зграда и запаљена. Послије ослобођења да би школа могла почети са радом било је потребно поново подићи и у чисто уредити читаву зграду. Народне власти одмах су предузеле радове за њено подизање, тако да је главна зграда школе до сада потпуно реновирана. За те радове и материјал утрошено је преко 2.000.000. динара. Поред главне школске зграде обновљен је магацин за жито, а у току је изградња велике модерне стаје. У најкраћем року отпочеће се са обновом осталих објеката и са подизањем нових зграда и инсталација.

У школи се такође осјећа потреба за већим бројем наставног, стручног и помоћног особља. У првом реду потребан је већи број помоћних стручњака као воћара, музача, свињара и т. д. који би развили свој рад на основу савремене агрономске науке. Осим тога, нарочито у току прошле године рад је био отежан недостатком књига за наставу. Ове године стигао је већ један дио уџбеника док је пристизање осталих у току.

За савлађивање ових недостатака и да што потпуније и боље овладају потребним знањем за своју стручну изградњу, ђаци школе са своје стране улажу много воље и труда у свом свакодневном раду. Учење ван предавања организирано је у кружоцима, а поред тога ђаци се служе и стручном књижницом. У књижници се засада налазе само старија издања стручних књига, те се осјећа велика потреба за набавком нове стручне литературе, као и већег броја часописа. Поред предавања ђаци проводе под руководством наставника до три часа дневно на практичном пољопривредном раду. Уз школу се налази и интернат у који је већина ученика примљена бесплатно. Интернат је снабдјевен новим намјештајем и постељином, те сви услови, и санитарни и прехранбени и хигијенски, потпуно задовољавају.

Поред стручног изграђивања међу омладином је развијен и широк културно-просвјетни рад. Сваких петнаест дана даје се у великој дворани приредба са програмом. У току је рад пјевачког хора, док су друге културно-просвјетне секције већ успјешно развиле своје дјеловање. Исто тако, сваке недјеље по један омладинац држи предавање из области друштвених и пољопривредних наука.

Положај на коме се школа налази даје јој услове за пуни рад и развој. Ове године школа је ограничила своје имање, а сада се на школском имању подиже велики воћњак и виноград. Све одређене површине земљишта обрађене су и засијане, док је ове године ратарска грана, услијед успјешне реорганизације дала и поред суше веома добре резултате. Увођењем једнообразног књиговодства такође је остварен значајан услов за даљи развитак као и за доношење економског плана.

Потребе школе која је стално у развитку непрекидно расту, тако се поред осталих осјећа потреба за лабораторијем, збиркама, училима и т. д. Народне власти воде пуну бригу о потребама, док читаво особље школе са постојећим материјалом ради упорно и са залагањем да ову значајну установу подигне на виши ниво.

Двије пјесме са проглашења љубијских ударника

Проглашење 89 ударника Љубије нашло је дубоког одјека у народним масама.

Виђеност ударничког рада награђено часним именом ударника одзвонило је у срцима многих непознатих народних пјесника као најбоља врлина наших трудбеника і нашло спонтаног израза у стиховима.

Како год се наш пјесник из народа иуче у Народноослободилачком раду одушевљавао народном борбом, он се данас исто тако инспирише радом на изградњи своје земље і стиховима прати сваки радни успјех.

У вези проглашења ударника доносимо ове двије пјесме:

Ударнику

Ударник је сваки својим радом хто
Највише од себе својој земљи дати.
І зато, за радника нема веће части —
Но ударником се звати.

Част је і понос за заједницу радит'
Јер тиме дајемо самоме себи;
Такмичимо се і дајте, другови радници
А лијенштине нек' Шапцу — такав ја био не би'.

Ми кроз такмичење кроћимо смјело,
А те будале нек нас не плаше.
Кроз рад изградићемо будућност бољу,
І лијене искључити из средине наше.

Ми лијенивце нећемо носит' на ледима,
Ни пустит да се ко трутови сладе, —
Неће више уживат' плодове зноја нашег
Они што неће да раде.

А ти, ударниче, продуži своје дјело,
І чврсто стисни своју ударничку пест;
Сам остат нећеш — биће нас море, —
Твоје ће нам дјело пробудити свијест.

Па кад будемо сви ударници з реда,
Нестаће патњи, нестат ће зла. —
Благодат ће настат' і дјеца ће нам зборит'
— Очеви су нам то дали — њима хвала —

Закушек Алојз,
рудар из Љубије

Љубијским ударницима

Љубија рудник, варошца мала —
Осамдесет девет ударника дала.

Žuljave im ruke posla se ne stide,
I zato se sada rezultati vide.

Sa diplomom časnom ponose se oni, —
I nek se svak stidi ko se rada kloni.

Kako im sine lice kad diplomu prime;
Ponosni su oni — imaju i čime.

Rudarski su puti naporni i teški,
Ali ste napore svladali, viteški.

Pogrbljenih leđa i znojava lica,
Kopali ste krampom i vukli kolica.

Bronzana vam lica, mišićave ruke,
Svladali ste teret uz napor i muke.

Udarnici naši, u selu i gradu,
Nastavite tako u vašemu radu.

Nastavite tako vi heroji rada,
Pa će da zablista naša zemlja mlada.

I dušmani naši obori će glavu,
Vidjeće svi oni da smo mi u pravu.

Mileva Alač

Naši udarnici

KECMAN PERO, bednista Drž. tvornice obuće u novembarskom takmičenju proglašen je treći put za udarnika sa premašenom normom za 82%.

KARABEGOVIĆ MEHMED, bednista Drž. tvornice obuće — u novembarskom takmičenju po treći put proglašen je za udarnika sa premašenom normom za 79%.

VULETIĆ NIKOLA, mehaničar Drž. tvornice obuće — u novembarskom takmičenju proglašen za udarnika za neumorno i svestrano zalaganje oko čišćenja i opravke strojeva, što je omogućilo da svi strojevi rade neprekidno i punim pogonom. On je osim toga poboljšao kvalitet izrade na mašini klinčerici, izradom jednog dijela na toj mašini omogućio iskorišćavanje i najmanjih dijelova slomljenih šila, te montirao mašinu za čišćenje donova.

JUSUFOVIĆ IBRAHIM, bednista Drž. tvornice obuće, sekretar sindikalne podružnice — udarnik sa premašenom normom za 72%.

KOZERIJA

Pedagozi, smjesta trčite prodavaocu slatkiša Đeđeou Čamrkoviću! Vidjećete kako se odgaja niegov desetogodišnji sin Pašan. Kakvi Komunoski, Ušinski ili pedagoške tričarije jednog Tolstoia. Sve je to primitivan pokušaj prema Đeđepovom poznavanju dječje duše. Pašan ima deset godina i već privređuje hljeb svagdašnji. No čim u tom privredivanju stoče pod zapne, jao si ga majci njegovoj. Opameti niega niegov dobri babo Kiša, snijeg i zima, ali makar ima čist vazduh kad spava — na ulici. Dovidjiv je dječak Pašan. Noću se kestenje ne peče, jer ih u to doba niko ne treba — svako zavuče nos pod jorgan i spava. Pašan svoj mali nosić navuče pod svoi kanutić i u pustoj kestenjari svokočući zubima sanja o svom sretnom dietinstvu. Ne znam da li će malog Pašana spasiti od muka zapalienje pluća ili intervencija narodne vlasti — haide baš da vidimo ko će brže do niega.

o

Ulazim u hotel »Bosnu«, sjednem i naručim dvije torte. Jedem sa minimumom prožderžlivosti dajući utisak čovieka kome je to sasvim običan posao sa »escajgom« pojesti dvije torte (napominjem da torte pojedem, a ne »escaige«). Zatim sa rutinom starodrevnog hotelskog posjetioca lavkaram po stolu i dozovem naplaćučujućeg subjekta. Bacim mu nonšalantno na sto banknotu od 10.- dinara i prije nego izustih onu konvencionalnu, malo oreživelu frazu: ostatak zadržite za sebe — taj me subjekt svoistvenom hotelskom ljupkošću zamoli za još jednu banknotu od 10.- dinara. »Da vam pozajmim 10.- dinara?« — iščuđavam se kao što je red da se iščuđava neko kome bez ikakve zakonske i moralne podloge traže pomenuto svotu, plus k tomu još nedostatak bilo kakve intimnosti sa potraživačem.

— Ne da mi pozajmite, već vi ste naručili dvije torte, a dva puta 10.- iznosi 20.- dinara — zaključi on kao da će nakon te naporne računske operacije množenja postati akademik matematskih nauka. Srećom imadoh toliko i platim, bitesan na sve banjalučke poslastičarne u kojima jedna tor ta košta 5.- dinara. Ne treba navike iz njih prenositi u hotel »Bosnu«.

Odlučio sam mobilisati svu tvrdoglavost, u slučaju, da me neko pokuša razuvjeriti da se spomenuti hotel ne uzdržava od prodaje torti.

o

Uvijek sam buntovno mumljao kad su blizu mojih ušiju hvalili strpljenje. Većina naših trafikanata uništila je već jedan pristojan kontingent gradanske živčane materije. Do davola već je kucnuo čas da se cigarete počnu dijeliti »ni po babu ni po stričevima«. Tek što »fasuju« duhan, ne prode ni pola sata prodaje, a onaj bolji dio cigareta za tren oka poprimi karakter nedokučivosti za »običnu« publiku i čeka na one koji su na »dobroj nozi« sa prodavaocem.

Sa ovog mjesta apelujem na nadležne da izvrše kontrolu u obliku iznenadnog pretresa u času kad trafikant milozvučno obavještsi mušterije da su mu ostale iož samo »Drave«. Kladim se da bi se mnogi od njih neobično uzrpoljili i izgovorili priličnih ljupkosti u pokušaju da opravdaju nepomirljivost svojih proklamacija sa bitisanjem onih kutija »Morava« i »Drina« ispod tezge. Nekoliko žestokih kazni pa ćemo prekrižati na spisku nemilih pojava ovu protekcionašku raspodjelu cigareta.

7 и 8 децембра одржана је Окружна фискултурна скупштина за округ Бања Лука

7. децембра о. г. почела је Окружна фискултурна скупштина којој су присуствовали делегати из свих фискултурних друштава и актива. Скупштина је радила према предложеном дневном реду ФИСАБиХ-а. Секретар О. Ф. О. друг Исмет Хаџимујагић поднио је реферат о годишњем раду Окружног фискултурног друштва. Кроз извјештај се видјело да је поред успјеха било и недостатака у раду. У дискусији су делегати фискултурних друштава и актива износили свој рад и какву је помоћ давао О. Ф. О. појединим друштвима и активима. Уочено је да фискултурни покрет није поклањао довољно пажње свим фискултурним дисциплинама да се наши фискултурници не развијају свестрано. Осјетило се да су фискултурна друштва и активи навише посветили пажњеногомету, док су остале гране фискултуре остале запуштене (сва друштва осим Ф. Д. »Козара« Бос. Градишка). Окружни фискултурни одбор требао је својим посјетама да даднe помоћи и отклони многе недостатке. Та директна помоћ била је слаба, јер сви чланови О. Ф. О. нису одлазили у фискултурна друштва- а одлазак је уопће био риједак.

Кроз дискусију су донесени конкретни задаци који су надопуњени планом рада О. Ф. О. за 1947 годину. Поред свих закључака и плана у којима су истакнути задаци нашег фискултурног покрета дани су и многи приједлози. Такав је један приједлог да се Мраковица са 100 хектара шуме прогласи националним парком. Омладинска организација ће извршити пошумљавање голети на Мраковици. Пошто треба прићи обнављању туризма, изнесен је приједлог да се на Мраковици сагради туристички дом. Парк и туристички дом носили би име Народног хероја Младена Стојановића, команданта прве вање акције као што је била она на Мраковици.

Приједлози су примљени једногласно, као и да се у Бањој Луци отвори моделарска школа која ће помоћи заинтересованој омладини да развије своје способности по тој грани. Послије извјештаја о ЗРЕНу донесени су закључци да се настави са зимским приређивањем. При крају скупштине изабран је нови секретаријат О. Ф. О. а стручни одбор, кадровски, дисциплински и судски одбор. Осим тога изабрано је деветнаест делегата за скупштину ФИСАБиХ-а која ће се одржати 22., 23. и 24. децембра о. г.

Друг др Павле Добровић захвалио се испред новоизабраног О. Ф. О.-а и обавезао се да ће нови ОФО кренути напријед и да ће фискултурни покрет омогућити сваком фискултурнику да се свестрано развије.

М. Шпирк

LJEVAONICA »JELŠINGRAD« traži: 1 arhivara, 1 statističara, 1 fakturistu i 1 šefa trgovačkog odjeljenja. Interesenti neka javlje Mjesnom sindikalnom [illegible] — otsjek za posredovanje — Banja Luka.

Ап 55/II

(2-)

Takmičenje na Ženskoj gimnaziji

Da bi popravili rad učenje i disciplinu u našoj školi, iznalazili smo u toku ove godine stalno nove forme rada. Među svim najbolje se pokazalo takmičenje po bodovima. Sekretarijat škole izradio je sljedeći plan takmičenja. Svaki razred se takmiči kao cjelina, i to: za postignutu prosječnu ocjenu odličan razred dobija 2000 bodova. Za postignut vrlo dobar uspjeh 1500 bodova, za dobar 1000, i za dovoljan 500 bodova.

Za odličan uspjeh u disciplini razred dobija 1000, za vrlo dobar 600, za dobar i dovoljan ništa. Za svake usmene novine 30, a za zidne 20 bodova. Za usmene i zidne novine na stranom jeziku, dva puta više. Za svaku netakmičara ZREN oduzima se 10 bodova. Za svaki istup sa referatom ili slobodnim radom na literarnom sastanku razred dobija 20 bodova.

Po razredima su održane konferencije, na kojima je omladina sa oduševljenjem prihvatila takmičenje. Život u radu već se osjeća. Svaki razred teži da na polugodištu ima najviše bodova i time odnese pobjedu, ti, prelazni nagradu. Kod svih đačnica vlada za takmičenje veliko interesovanje, i one sa nestrpljenjem očekuju polugodište.

U razredu se takođe sprovelo takmičenje između pojedinki. Svaka se drugarica takmiči, te je omladna 100% obuhvaćena u takmičenju.

Učenice Vila razreda prihvatile u takmičenje i postavile zadatak da i jedna učenica ne smije imati prolaznu ocjenu dovoljan (2). U ostalim razredima učenice koje su na semestru bile opomenute odredile su rok do koga će ispraviti svoje slabe ocjene.

Takmičenje su prihvatili i pionirski odredi. Pioniri su se naročito zainteresovali za takmičenje.

Omladina i pioniri sa velikim poletom pristupili su takmičenju. Ona će taj elan održati do kraja takmičenja, izvršavajući kroz to sve zadatke koji se postavljaju pred članove Narodne Omladine Jugoslavije.

U utorak, 10. o. mj. izgubljen je novčanik sa raznim dokumentima i isprnvama te s novcem u iznosu od preko 1.000.— dinara.

Molim se pošteni nalazač da dokumente preda, a novac zadrži kao nagradu.

Kahrimanović Abdulah, [illegible]slo Kalata, Mjesni N. O. Kozarac

(1-1)

Ап 57/II

Rješenjem Ministarstva finansija FNRJ VII broj 16541 od 30 septembra 1946 godine određena je likvidacija Prve banjalučke štedionice Banja Luka.

Za članove likvidacionog odbora imenovani su:

Pavlović Slavko, šef opštog otsjeka filijale Državne investicione banke kao pretsjednik i pretstavnik Ministarstva finansija FNRJ, Dobraš Nikola, bivši direktor Prve banjalučke štedionice, kao član i pretstavnik kreditne ustanove i Krstanović Boško, kao član i zastupnik ulagača.

Ovim se pozivaju svi dužnici i vjerovnici Prve banjalučke štedionice d. d. — Banja Luka, u smislu čl. 7 Pravilnika o postupku likvidacije privatnih kreditnih preduzeća, prijave svoja potraživanja i odnosno dugovanja.

Povjerioci i dužnici Prve banjalučke štedionice d. d. — Banja Luka u likvidaciji imali prava da u roku od miesec dana od dana objave odluke o likvidaciji u »Službenom listu FNRJ« proviere svoja potraživanja odnosno dugovanja. Po isteku ovog roka, knjiženja se smatraju vjerodostoinim.

Kancelarija se nalazi u Šolajinoj ulici broj 13a, a radno vrijeme je od 3 do 6 sati poslije podne.

Likvidacioni odbor
Prve banjalučke štedionice d. d.
Banja Luka

(1-1)

PLAĆENO

JAVNA ZAHVALA

Ovim se zahvaljujem dobrom doktoru Peri Stojanovićiu iz Banja Luke, koji je do zadnjeg časa ublažavao bolove moga dozaborvnog pokojnog supruga Ćazara Ajduковića, dolazeći na na puta dnevno šta više i noćiu da za taj svoj trud nije htio uzeti nikakve naknade.

Ljubica Ajduković i djeca

1—1

PLAĆENO

Uskoro počinje sa radom prvi voćarski kurs na okrugu

Otsjek za voćarstvo poljoprivrednog odjeljenja O. N. O.-a izvršio je pripreme za osnivanje prvog voćarskog kursa na okrugu. U okviru kursa održaće se posebna predavanja o gajenju industrijskog bilja, te će se pozvati više učenika sa teritorija koje su pogodne za odgajanje industrijskog bilja. Isto tako primiće se veći broj omladinaca iz radnih poljoprivrednih zadruga. Radi što većeg i blagovremnog upisa i što boljeg obavještavanja učenika o radu škole sreski i mjesni organi narodnih vlasti treba da se povežu sa omladinskim organizacijama. Pored predmeta o industrijskom bilju u nastavnom programu predviđena su predavanja iz povrtlarstva, obrade zemljišta i t. d. Kurs je besplatan a traiaće mjesec dana.

Upozorenje Ап 56/

Svim poslodavcima sa područja Filijale državnog zavoda za socijalno osiguranje Banja Luka

Sa 1. I. 1947. stupa na snagu novi Zakon o socijalnom osiguranju.

Da bi Filijala mogla imati podatke o svim zaposlenim radnicima i namještenicima poziva se poslodavci, da na propisnim novoštampanim prijavnicama, koja mogu nabaviti kod Filijale odnosno ekspoziture i povjereništva ove Filijale, sa 01. 1947. prijave sve uposlene radnike i namještenike bez obzira da li su već prijavljeni na osiguranje.

Za državne službenike koji sa 1. I. 1947. dolaze u zdravstvenu zaštitu socijalnog osiguranja, uslijediće posebno obaviještenje o načinu prijave.

Filijala državnog zavoda za socijalno osiguranje Banja Luka

1—4

„GLAS" organ Narodnog fronta za okrug Banja Luku

izlazi jednaput tjedno i to petkom. Mjesečna pretplata za Banja Luku i unutrašnjost stoji Din 9.—, tromjesečna Din 27.—, polugodišnja Din 54.— godišnja 108.— dinara.

Za sve inostrane zemlje pretplata iznosi za jeden miesec Din 18.—, za tri miseca Din 54.— za pola godine Din 108.— i za jednu godinu Din 208.—

Одговорни уредник Јоцо Марјановић, Бања Лука, Павлића 7. — Адреса уредништва и администрације: Ђуре Пуцара улица бр. 9, тел. 358